

JOAN F. MIRA

“Le Pen triomfant és, ara mateix, l’emergència visible d’aquestes aigües tèrboles: un ciutadà de cada cinc ha escollit la part negra i violenta de la cara de França. I la resta es pregunta espantada d’on ha pogut eixir aquesta taca intolerable: es pregunta com ha pogut passar, a França, allò que només podia passar en altres llocs”

“Vive la France”?

Si França i els francesos, tal com ells tenen costum de creure, són l'exemple i el model del món, l'ensenya de la llibertat, la llum que ens il·lumina, etcètera, que el Nostre Senyor tinga pietat de nosaltres. Els nostres veïns del nord tenen, elevat a incomparable potència, l'habitual mal costum d'imaginar-se com el millor dels països i pobles de la terra: la seua història és perfecta, la seua llengua és més perfecta encara, i ells mateixos són la més alta expressió de la civilitat, la intel·ligència, la cultura, les lletres i les arts, la humanitat concentrada a les vores del Sena i del Loira, i així podríem continuar una bona estona. No hi fa res que sant Lluís de França siga l'inventor de les guerres de religió i de les matances en massa, ni que els seus successors hagen practicat la destrucció metòdica de llengües i cultures en les terres que anaven afegint a la corona, ni que Lluís XIV siga la màxima expressió de monarca absolut i diví, ni que la Revolució siga també el primer règim de terror polític en la història d'Europa, ni que Napoleó siga el primer gran practicant de la guerra de masses, ni que el colonialisme francès a Àfrica i Àsia siga tan cruel com qualsevol altre, i així podríem continuar una segona llarga estona. No hi fa res que la història de França estiga plena de nits de sant Bartomeu, de revoltes populars ofegades en sang, de la repressió brutal de la Comuna, d'antisemitisme, d'un corrent poderós de reacció integrista, del règim de Vichy, de matances d'algerians, i així podríem omplir una tercera estona. Tot això, els francesos tenen una rara habilitat per oblidar-ho. La mateixa que tenen a recordar només mèrits i glòries, que certament no són pocs, en el pensament, en les lletres i en les ciències, en l'art de viure i en algunes altres arts. Perfecte: passa en les millors famílies, això de seleccionar a favor propi la memòria. Però d'ací a passar la vida mirant els altres per damunt del muscle, a donar lliçons de claredat mental, de democràcia impecable, d'harmonia i de civilitat immaculada, hi ha un bon tros de camí. Quan altres pobles d'Europa han caigut en sistemes obtusos, en dictadures feixistes o en paradisos proletaris igualment foscos i brutals, els francesos han pensat altivament que això no era cosa d'ells. Els seus propis feixistes eren pocs, i els seus estalinistes eren gent molt literària i respectable. Els seus reaccionaris eren intel·lectuals un pèl aristocràtics. La seua dreta era sempre molt culta i civil, no com les altres dretes que corren pel món. I en els anys més recents, els Berlusconi, els Haider, o qualsevol mostra de neofeixisme, populisme, reacció, dreta extrema, eren per definició fenòmens estranys a l'esperit de la dolça França.

A França, ja se sap, l'“esperit republicà” (qualsevol cosa que siga un esperit així, sinònim de democràcia exemplar: i quin esperit, doncs, tenen a Holanda, Suècia o Anglaterra, que mai no han conegut república?) és la substància de la nació, indivisible i una. Molt bé. Però resulta que, a força de mirar-se en un espill tan afavoridor –digues, espill, qui és la més bella?– no s'han sabut veure les taques, les ombres, el fosc corrent de fons que, paral·lel al corrent lluminós, travessa la història de França. Le Pen triomfant és, ara mateix, l'emergència visible d'aquestes aigües tèrboles: un ciutadà de cada cinc ha escollit la part negra i violenta de la cara de França. I la resta es pregunta espantada d'on ha pogut eixir aquesta taca intolerable: es pregunta com ha pogut passar, a França, allò que només podia passar en altres llocs. Ja sé que hi ha tota mena de respostes circumstancials: la por a la diferència, la inseguretats, la immigració mal integrada, la deriva del vot comunista, els escàndols dels polítics més alts, la ceguesa de Chevènement, la tristíssima cara de Jospin, el suïcida atractiu dels trotskistes, i tot això que els comentaristes glos-sen i mediten aquests dies. Però el dolor més profund és que França s'ha mirat a l'espill i per una vegada s'ha vist tal com és: amb l'ombra enfosquint la llum. Són un país com els altres, doncs, i això serà dur d'assumir.